

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

Ksiądz Jan Taff Sch.P.	
Słowo wstępne	15
Irena Stasiewicz-Jasiukowa	
Przedmowa	17
Ksiądz Gerard Brumirski Sch.P.	
Wspomnienie o O. Janie Innocentym Bubie Sch.P. – badaczu uczestnictwa pijarów polskich w historii nauki i kultury	23

Część I

NAUKA I KULTURA. TEORIA I PRAKTYKA

Nauki humanistyczne

Elżbieta Aleksandrowska	
Pijarzy w środowisku pisarskim polskiego Oświecenia	37
Zbigniew Goliński	
Konarski – Krasicki. Spotkania	51
Jarosław Kurkowski	
Echa działalności pijarów w czasopiśmie epoki Augusta III ..	63
Teresa Kostkiewiczowa	
Poeci ze środowiska pijarskiego w wieku Oświecenia – rekonesans	73
Irena Łossowska	
Rola Michała Dymitra Krajewskiego w edukacji obywatelskiej polskiego Oświecenia	93
Irena Stasiewicz-Jasiukowa	
Onufry Kopczyński – twórca pierwszej polskiej gramatyki „filozoficznej i narodowej”... i nie tylko... ..	113

Anna Grześkowiak-Krwawicz

Wkład pijarów w kształtowanie politycznej kultury szlachty
w czasach stanisławowskich 133

Magdalena Ślusarska

Zagadnienia polityczne i społeczne w kazaniach OO. Pijarów
w Polsce wieku Oświecenia 151

Mariusz Affek

Twórczość prawna księdza Teodora Wagi 171

Janina Rosicka

Ekonomia a Oświecenie chrześcijańskie. Pijarzy i fizjokratyzm . . . 185

Józef Świeboda

Środki materialne OO. Pijarów w Rzeszowie w XVII-XVIII w. . . . 205

Nauki przyrodnicze i medycyna

Zbigniew J. Wójcik

Udział OO. Pijarów w rozwoju przyrodoznawstwa
w Polsce doby Oświecenia 219

Wanda Grębecka

Stanisław Bonifacy Jundziłł – wybitny uczony polskiego
Oświecenia (1761-1847) 239

Roman K. Meissner

Historia Pijara Brata Rafała, który był również wziętym
położnikiem czyli o zasługach Józefa Czerwiakowskiego
(1744-1816) dla rozwoju medycyny klinicznej w Polsce 263

Nauki matematyczno-fizyczne, techniczne i architektura

Zofia Pawlikowska-Brożek

Wkład pijarów do matematycznej literatury podręcznikowej . . . 283

Tadeusz M. Nowak

O nauczaniu przedmiotu *architectura militaris* w pijarskim
kolegium wileńskim w drugiej połowie XVIII w. 291

<i>Jerzy Jasiuk</i>	
Renesansowy pijar doby Oświecenia. Rzecz o Józefie Hermanie Osińskim	309
<i>Ryszard Mączyński</i>	
Kto zaprojektował warszawski kościół Pijarów?	319
<i>Ryszard Mączyński</i>	
Gdzie mieścił się konwikt Konarskiego? Rozważania o gmachach szkolnych Collegium Regium w Warszawie	337

Muzyka

<i>Józef Świeboda</i>	
Pijarski ośrodek muzyczny w Rzeszowie XVII i XVIII w.	355
<i>Ryszard Mączyński</i>	
Edukacja muzyczna w Konwikcie Żoliborskim Pijarów	371

Część II

NAUCZANIE I WYCHOWANIE. TEORIA I PRAKTYKA

<i>Ksiądz Adam Pitala Sch.P.</i>	
Pijarskie zakłady kształcenia nauczycieli w dawnej Polsce – profesoria	391
<i>Artur Nojszewski</i>	
Rola podolińskiego kolegium OO. Pijarów w tworzeniu wspólnoty duchowej Polski i Węgier	409
<i>Małgorzata Kinowska</i>	
Osiemnastowieczne szkoły pijarskie w Warszawie	419
<i>Czesław Majorek, Tadeusz Słowikowski</i>	
Wkład pijarów w teorię wychowania patriotycznego i obywatelskiego w Polsce w XVIII wieku	433
<i>Kalina Bartnicka</i>	
Pijarskie podręczniki dobrego wychowania w XVIII w. w Polsce	451

<i>Jacek Taraszkiewicz</i> Nauczanie historii i geografii w kolegiach pijarskich w Polsce do 1740 roku	469
--	-----

<i>Kazimierz Puchowski</i> Edukacja historyczno-geograficzna w kolegiach pijarskich i jezuickich w I. Rzeczypospolitej	477
--	-----

<i>Roman Stępień, Ryszard W. Wołoszyński</i> Pijarzy w Piotrkowie Trybunalskim w czasach Komisji Edukacji Narodowej	489
---	-----

<i>Leonard Grochowski</i> Ksiądz Jakub Falkowski (1775-1848) – pionier nauczania dzieci głuchych na ziemiach polskich	501
---	-----

<i>Zbigniew J. Wójcik</i> O akcie odnowy szkół pijarskich w Królestwie Polskim	529
---	-----

ZAKOŃCZENIE

<i>Roman Stępień</i> Zasługi Księża Pijarów dla nauki i kultury polskiej w dobie Oświecenia	541
---	-----

<i>Waldemar Voisé</i> Pijarski dwugłos o skutecznym sposobie myślenia. Kazimierz Narbutt (1769) i Franciszek Krupiński (1879) odczytani w 1992 r.	551
--	-----

ANEKSY

Program sesji	565
Wykaz biogramów pijarów	571
Bibliografia	583
Indeks nazwisk	627
Spis ilustracji	647
Ilustracje	653